

което може да се очаква и много по-голяма рентабилност. От друга страна, единът от най-значителните износни артикули—тютюнът, притежава монополен характер. Нѣма съмнение, че такъв състав на износа е изложен много по-малко на изненади, отколкото зърнените храни, които винаги се влияят от една свѣтотвна конюнктура, съ изключение на извънредни времена, като сегашните.

Окончателното заключение върху нашия износ от гледище на състава му е, че той е правилно насочен презъ последно време, обаче, трѣбва още значително да се разнообрази и допълни. На това ще се спремъ по-късно.

Заклучение върху насокитѣ на износа

Презъ първия сравняемъ периодъ, българският износъ се характеризира съ относително по-разнообразна насока, тъй като той се отправя къмъ три групи пазари. Независимо отъ това, въ границитѣ на всѣка група се редуватъ нѣколко държави, като купувачи на единъ и същъ видъ стоки. Безъ съмнение, че такова едно разпредѣление на износа има своето преимущество въ това, че при наличността на една свободна международна търговия, какъвто е случаятъ по онова време, страната може своеволно да замѣня и предпочита единъ пазаръ предъ другъ, съ огледъ на по-голямата рентабилност, която се предлага. Отъ друга страна, обаче, страната може също да замѣня лесно единъ загубенъ пазаръ съ другъ, ако въ границитѣ на една и съща група взематъ участие повече пазари. Такъвъ е случаятъ по онова време съ западнитѣ и сръдноевропейскитѣ държави, които до голяма степенъ поглъщаха нашия житенъ износъ. Не е такъвъ случаятъ, обаче, съ източнитѣ пазари, въ границитѣ на които вземаха участие само две страни: Турция и Гърция. Къмъ тѣхъ бѣ насоченъ цѣлиятъ нашъ скотовъденъ и до известна степенъ текстиленъ износъ. Това бѣ, разбира се, една слаба страна на нашия износъ, защото, когато ние загубихме тия пазари, не можахме веднага да намѣримъ тѣхнитѣ замѣстници, а потърсихме да набавимъ загубата на пазаритѣ отъ близкия изтокъ. Тази